

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, HEPETEMA 28, 1893.

"Te Ture Kooti Whenua Maori 1886," me nga Ture Whakatikatika.

Tari Kooti Whenua Maori, Poneke.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti ki Hokitika, a te 23 o nga ra o Oketopa, 1893, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro nei, he mea tuku mai ki te Kai-Rehita, ki te uiui hoki i te tikanga o etahi atu mea e whakatakotoria tikatia mai ki te aroarō o te Kooti.

I tuhia i tenei te 20 o nga ra o Hepetema, 1893.

KUPU APITI.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

Tono whakawa wehewehe.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.
1	Inia Tuhuru (86-3052)	Arahura Nama 30.

Tono whakatu riiwhi ki nga paanga whenua.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te tangata i mate.
1	Pepene Poharama (90-2466)	Oruaiti	Riria te Piki.
2	Meretene Manihera (90-1957)	Poutini	Aterea Potini.
3	Pepene Poharama (86-3068)	Watarakau Kawatiri	Wikitoria te Piki.
4	Pepene Poharama (90-2468)	Okoha, Tekiona 45	Riria te Piki.
5	Maata Taniera (90-2066)	Maitahi	Hona Pauahi.
6	Tini Tarapuhi (90 772)	Mawhera, Tekiona 31	Whakatau.
7	Mikaere te Horo (90-1936)	Kotukuwhakaoho	Potini Tutekorinuku.
8	Maata Taniera (90-2065)	Kotukuwhakangao	Hona Pauahi.
9	Mikaere te Horo (90-1935)	Arahura	Potini Tutekorinukn.
10	Pepene Poharama (91-40)	Oruaiti (Orowaiti)	Wikitoria te Piki.
11	Pepene Poharama (91-41)	Whangaiaiwatea	Wikitoria te Piki.
12	Pepene Poharama (91-42)	Okoha	Wikitoria te Piki.
13	Tini Tarapuhi (91-587)	Pakihi Nama 29	Whakatau Moroati Pakapaka.
14	Tini Tarapuhi (91-588)	Kaiata Nama 33	Whakatau Moroati Pakapaka.
15	Tini Tarapuhi (91 589)	Taramakau Nama 27	Whakatau Moroati Pakapaka.
16	Tini Tarapuhi (91-590)	Mawhera Nama 31	Whakatau Moroati Pakapaka.
17	Henere Rehu (92-303)	Kotukuwhakaoho Nama 34	Teone Rehu.
18	Henere Rehu (92-309)	Arahura Nama 30	Teone Rehu.
19	Ruiha Uru (Ruiha Te Aika) (92-496)	Mawhera Nama 31	Aperahama te Aika.
20	Rahera M. te Aika me etahi atu (92-806)	Arahura	Aperahama te Aika.
21	Rahera M. te Aika me etahi atu (92-808)	Kaiata Rahui	Aperahama te Aika.
22	Henere Meihana (92-1112)	Arahura Nama 30	Raniera te Mateo.
23	Eruere te Aika (92-1662)	Mawhera	Aperahama te Aika.
24	G. P. Mutu (93-2186)	Arawhata Nama 1	Metapere Wepu.
25	Riaki Tauwhare (93-2349)	Arawhata	Amiria Waikura.
26	Hopere Uru (93-1654)	Arahura	Herewini Whitau Kahaki.
27	Hiniri Taorangi me etahi atu (93-2105)	Arahura	Maraea Tuaitekura.
28	G. P. Mutu (93-2179)	Arahura Nama 30	Metapere Wepu.
29	Henere Meihana (93-2345)	Arahura Nama 30	Ripeka te Horo.
30	Hira Makarini (93-2351)	Arahura Nama 30	Irai Tihau.
31	Inia Tuhuru (93-2363)	Arahura Nama 30	Kini He te Kaoho.
32	Unaiki Kini He (93-2364)	Arahura Parenga taha ki te Tonga	Meretini Kini He.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te tangata i mate.
33	Wi Te Naihi (93-2370)	Arahura Nama 30	Koeti Turanga.
34	Hohepa te Rangī (93-2551)	Arahura	Mikaera te Horo.
35	G. P. Mutu (93-2178)	Hokitika Nama 24	Metapere Wepu.
36	Henare Meihana (93-2347)	Hokitika	Ripeka te Horo.
37	Inia Tuhuru (93-2357)	Hokitika Nama 24	Ria Maru.
38	Hopere Uru (93-1653)	Kaiata	Herewini Whitau Kahaki.
39	Henare Meihana (93-2342)	Kaiata	Ripeka te Horo.
40	Hera te Ataotu (93-1773)	Kawatiri	Parane Kopata.
41	Himiri Taorangi me etahi atu (93-2106)	Kawatiri	Maraca Tuaeitokura.
42	G. P. Mutu (93-2173)	Kawatiri ki te Tonga, Nama 38.. ..	Metapere Wepu.
43	G. P. Mutu (93-2183)	Kawatiri Nama 39	Metapere Wepu.
44	G. P. Mutu (93-2184)	Kawatiri Nama 37a	Metapere Wepu.
45	G. P. Mutu (93-2175)	Karanea Nama 47	Metapere Wepu.
46	G. P. Mutu (93-2176)	Kowhitirangi	Metapere Wepu.
47	Henare Meihana (93-2352)	Kowhitirangi	Ripeka te Horo.
48	Hopere Uru (93-1652)	Kotukuwhakaoho	Herewini Whitau Kahaki.
49	G. P. Mutu (93-2182)	Kotukuwhakaoho Nama 34	Metapere Wepu.
50	Hohepa te Rangī (93-2550)	Kotukuwhakaoho	Mikaera te Horo.
51	Wi te Naihi (93-2367)	Manakiaua Rahui, Nama 12	Koeti Turanga.
52	Inia Tuhuru (93-2361)	Mangawhio ki te Marangai	Kini He te Kaoho.
53	Wi te Naihi (93-2366)	Mangawhio Nama 8 me Nama 9	Koeti Turanga.
54	Inia Tuhuru (93-2344)	Maitahi ki te Tonga	Kini He te Kaoho.
55	Inia Tuhuru (93-2356)	Maitahi Parenga ki te Raki, Nama 687	Ria Maru.
56	Inia Tuhuru (93-2360)	Maitahi ki te Marangai	Kini He te Kaoho.
57	Ripeka Taringaroa (93-2371)	Maitahi, Tekiona 6 me Tekiona 7	Rawiri te Mateaurere.
58	Inia Tuhuru (93-2373)	Pei Maitahi	Kini He te Kaoho.
59	Wikitoria Mutu (87-2572)	Te Kihī i Mawhera	Wereta Tainui.
60	Wikitoria Mutu (91-590)	Mawhera Nama 31	Whakatau Pakapaka.
61	Eruera te Aika (93-1662)	Mawhera	Whakatau Pakapaka.
62	Eruera te Aika (93-1503)	Mawhera Rahui (tetahi wahi)	Whakatau Pakapaka.
63	G. P. Mutu (93-2171)	Mawhera Nama 31 (te hea o Wereta Tainui)	Metapere Wepu.
64	G. P. Mutu (93-2180)	Mawhera Nama 31	Metapere Wepu.
65	Henare Meihana (93-2346)	Mawhera	Ripeka te Horo.
66	Hoani Tainui (93-2507)	Te Nikau	Wereta Tainui.
67	Hoani Tainui me tetahi atu (93-2615)	Te Nikau (tetahi wahi o Mawhera Rahui)	Wereta Tainui.
68	G. P. Mutu (93-2181)	Nga-moana e-rua Nama 32	Metapere Wepu.
69	Hera te Ataotu (93-1799)	Okariti	Miria Papako.
70	Inia Tuhuru (93-2358)	Pukehika Nama 1737	Ria Maru.
71	G. P. Mutu (93-2174)	Oruaiti	Metapere Wepu.
72	Te Riaki Tauwhare (93-2353)	Pakihi	Hori Tauwhare.
73	Henare Meihana (93-2343)	Paringa	Ripeka te Horo.
74	Inia Tuhuru (93-2362)	Paringa	Kini He te Kaoho.
75	Wi te Naihi (93-2365)	Paringa	Koeti Turanga.
76	Ripeka Taringaroa (93-2372)	Paringa Nama 3	Rawiri te Mateaurere.
77	G. P. Mutu (93-2189)	Tuhua	Metapere Wepu.
78	Henare Meihana (93-2348)	Tuhua	Ripeka te Horo.
79	Inia Tuhuru (93-2355)	Tuhua	Ria Maru.
80	G. P. Mutu (93-2505)	Taramakau	Maata Kara.
81	G. P. Mutu (93-2613)	Taramakau ki te Marangai	Maata Kara.
82	G. P. Mutu (93-2188)	Waitoto	Metapere Wepu.
83	Wi te Naihi (93-2368)	Waikohai Nama 16	Koeti Turanga.
84	G. P. Mutu (93-2185)	Whatarakau Nama 45.. ..	Metapere Wepu.
85	G. P. Mutu (93-2177)	Whataroa Nama 22	Metapere Wepu.
86	G. P. Mutu (93-2197)	Waitangi Nama 20 me Nama 21	Metapere Wepu.
87	Riaki Tauwhare (93-2350)	Whataroa	Amiria Waikura.
88	Riaki Tauwhare (93-2354)	Waitangi	Hori Tauwhare.
89	Wi te Naihi (93-2369)	Waitangi Taone, Rahui Nama 20, 21, me Nama 22	Koeti Turanga.
90	Hopa Ru (93-2934)	Waiahope, Tekiona 17.. ..	Hona Pauahi.
91	Inia Tuhuru (93-2947)	Arahura Nama 30	Ria Maru.
92	Pepepe Poharama (90-2467)	Whangaiwatea	Riria te Piki.
93	Henare Meihana (93-3143)	Paringa	Roiki Tuarohi.
94	Henare Meihana (93-3144)	Maitahi	Roiki Tuarohi.
95	Hoani Tainui (93-3095)	Karamea	Ihaia Tainui.
96	Wikitoria Ruka (93-3096)	Te Whenua i tukua e te Kawana-tanga ki nga Maori i Te Pura (Buller)	Tamati te Maunu.
97	Hoani Mahuika (93-3097)	Te Whenua i tukua e te Kawana-tanga ki nga Maori i te Pura (Buller)	Te Rangiruroa.
98	Hoani Mahuika (93-3099)	Te Whenua i tukua e te Kawana-tanga ki nga Maori i te Pura (Buller)	Mata Nohinohi.
99	Aporo Hare (93-3098)	Arahura Nama 30 (ki te Raki ki te Tonga)	Hineipakia.
100	Wi te Naihi (93-3100)	Maitahi	Koeti Turanga.
101	Wi te Naihi (93-3101)	Mangawhio	Koeti Turanga.
102	Wi te Naihi (93-3102)	Waikohai	Koeti Turanga.
103	Wi te Naihi (93-3103)	Arahura	Koeti Turanga.
104	Wi te Naihi (93-3104)	Paringa	Koeti Turanga.
105	Wi te Naihi (93-3105)	Waitangi Roto	Pikoha.
106	Wi te Naihi (93-3145)	Manakiaua	Koeti Turanga.
107	Wi te Naihi (93-3146)	Karangarua (tetahi wahi)	Koeti Turanga.
108	Wi te Naihi (93-3147)	Hokitika	Ripeka Hakiaha.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te tangata i mate.
109	Wi te Naihi (93-3148)	Mawhera	Ripeka Hakiaba.
110	Wi te Naihi (93-3149)	Arahura	Ripeka Hakiaba.
111	Kere Tutoko (93-3150)	Wawahiwaka	Tutoko.
112	Kere Tutoko (93-3151)	Ohinemaku	Tutoko.
113	Kere Tutoko (93-3152)	Moerangi	Tutoko.
114	Kere Tutoko (93-3153)	Tauwharekiri	Tutoko.
115	Kere Tutoko (93-3154)	Opuka	Tutoko.
116	Kere Tutoko (93-3155)	Rua-a-te-atua	Tutoko.
117	Kere Tutoko (93-3156)	Kaiwai	Tutoko.
118	Kere Tutoko (93-3157)	Waione	Tutoko.
119	Hakopa Kapo (93-3158)	Manakaihua	Roihi Tuarohi.
120	Hakopa Kapo (93-3159)	Mangawhio	Roihi Tuarohi.

Tono whakatu riichi mo nga Taonga.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te tangata i mate.	Ona Taonga.
1	Ruiha Uru (Ruiha te Aika) (92-489)	Aperahama te Aika	Ona Taonga.
2	Rahera M. te Aika me etahi atu (92-807)	Aperahama te Aika	Ona Taonga.
3	Hoani Tainui (93-2511)	Wereta Tainui	Ona Taonga.

“Te Ture Kooti Whenua Maori, 1886,” me nga Ture Whakatikatika.—Tono Whakawa Tuarua kua Whakakorea.

Tari Kooti Whenua Maori, Ponake.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai kua whakakorea e te Tumuaki Kai-whakawa o te Kooti Whenua Maori te tono whakawa tuarua mo te kechi e mau nei te whakaaturanga i te Kupu Apiti i raro nei.

I tuhia i tenei te 25 o nga ra o Hepetema, 1893.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

KUPU APITI.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te whakataunga i whakahengia.
1	Meretene Peneamine me etahi atu (92-4014)	Akura	He ota whakataunga wehewehe, i whakaputaina i te 19 o nga ra o Oketopa, 1892.

“Te Ture Kooti Whenua Maori, 1886,” me nga Ture Whakatikatika.

Tari Kooti Whenua Maori, Ponake.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti ki Niu Paremata, a te 16 o nga ra o Oketopa, 1893, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata iho ina watea etahi atu o ona raruraru.

I tuhia i tenei te 23 o nga ra o Hepetema, 1893.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

KUPU APITI.

TAKIWA O NIU PAREMATA.

Tono Whakawa Take Paanga.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Nga rohe.
1	Pahiri Wiari, Kingi Wetere, Emani te Aria, Pairama Kepa, Te Rangituataka, Taniora Wharau, Te Arama Paneta	Hingarangi	Ara, ko tetahi o nga whenua rahui i kapea ki waho o te hokonga o Awakino Poraka i mua. Ka kitea te whenua nei a Hingarangi i runga i te mapi o Awakino, he Nama 3 te tohu, 147 eka te nui, kei te mapi te rohe.
2	Pahiri Wiari, Hinehoia Parcararoa, Ngatoa Pekamu	Te Waipuna	Ara, ko tetahi o nga whenua rahui i kapea ki waho o te hokonga o Awakino Poraka e te Kawanatanga i mua. Ka kitea tenei whenua a Te Waipuna ki te mapi o Awakino, he Nama 7 te tohu, 175 eka 1 ruri 5 paati te nui, kei te mapi nga rohe.
3	Pahiri Wiari, Pairama Kepa, Emani te Aria, Te Whare Mahihi	Te Mangleo	Ara, ko tetahi o nga whenua rahui i kapea ki waho o Te Awakino Poraka e te Kawanatanga i mua. Ka kitea tenei whenua a Te Mangleo ki te mapi o Awakino Poraka, he Nama 10 te tohu, 6 eka te nui, kei te mapi nga rohe.
4	Pahiri Wiari, Pairama Kepa, Emani te Aria, Taniora Wharau	Tawari	Ara, ko tetahi o nga whenua rahui i kapea ki waho o te hokonga o Awakino Poraka i mua e te Kawanatanga. Ka kitea tenei whenua a Tawari ki te mapi o Awakino Poraka, he Nama 12 te tohu, 76 eka te nui, kei te mapi nga rohe.

Nama.	Kaitono.	Te ingoa o te whenua.	Nga rohe.
5	Pahiri Wiari, Pairama Kapa, Emani te Aria, Te Whare Mahihi	Purapura	Ara, ko tetahi o nga whenua rahui i kapea ki waho o te lokonga o Awakino Poraka i mua e te Kawana-tanga. Ka kitea tenei whenua a Purapura ki te mapi o Awakino Poraka, he Nama 10 te tohu, 884 eka te nui, kei te mapi nga rohe.
6	Te Huia, Ngakoti, Topuni, Newha, Ngareta, Pine	Whioi, i te takiwa o Mokau	..
7	Te Huia, Ngakoti, Topuni, Newha, Ngareta, Pine	Purapura, i te takiwa o Mokau	..
8	Rangituataka, Kingi Wetere, Taniora Wharau (92-2669)	Otiao, he whenua rahui, koi roto o Mahoenui Poraka, i te takiwa o Mokau	Ko tenei tono he mea kia whakaurua nga tangata mo roto i taua whenua rahui.

TAKIWA O NIU PAREMATA.

Tono whakawa wehewehe.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.
1	Tipene Waruhi me Rawinia (93-2893)	Wahi o Tekiona Nama 38, Waitara Hauauru.
2	Wi Piti te Raponga (T2-106)	Huirangi, Tekiona 38, 103 tae atu ki Tekiona 110 me Tekiona 112 (Kairoa)
3	Ruamoe Tahuna me etahi atu (93-2986)	Ngati-tara.
4	Wiremu Ropiha (93-3190)	Te Puia A.
5	Ngatini Parekawa (93-2994)	Wahapakapaka.

TAKIWA O HAWERA.

6	Whatarau Ariki me Tuhakararo (93-2961)	Ngatirangitumamao me Ngatimoeahu.
7	Tuhakararo, Marore, Ngamiraka, me Hemoata (93-2960)	Tekiona 1, Poraka 1, Oeo.
8	Whatarau Ariki me Tuhakararo (93-2962)	Tekiona 24, Poraka 1, Oeo.
9	Mereana Hawaiki (92-2515)	Araukuuku.
10	Rangi Taura (92-2677)	Araukuuku.

TAKIWA O NIU PAREMATA.

Tono whakatu riiwhi ki nga paanga whenua.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te tangata kua mate.
1	Wiremu Paraone (93-2853)	Araheke Rahui	Paora Parehura.
2	Te Matina Hekiera (93-2892)	Hua, wahi o Tekiona Nama 55	Te Retiu.
3	Hera Waikauri (93-2821)	Moturoa, Nama 1 Rahui	Ihaia.
4	Heta te Kauri (93-2731)	Puketotara Nama 3, Tekiona 29	Hirini.
5	Akau (93-2897)	Puketotara Nama 3, Tekiona 6	Horomona te Rac.
6	Heta te Kauri (93-2894)	Puketotara Nama 3, Tekiona 11	Paratene.
7	Wiremu Paraone (93-2855)	Oakura, Tekiona 168	Matiu Puka.
8	Akau (93-2896)	Ratapihipihi Rahui	Honi Tatana.
9	Rona Minarapa (93-2733)	Raleigh Marangai, Tekiona 2, Poraka 20	Marania.
10	Parete Teira (93-2849)	Waitara Hauauru, Tekiona 33	Pipi Teira.
11	Tipene Waruhi (94-2732)	Waitara Hauauru, wahi o Tekiona 35	Wiera.
12	Tipene Waruhi (93-2850)	Waitara Hauauru, wahi o Tekiona 38	Wiera Tipene.
13	Tipene Waruhi (93-2851)	Waitara Hauauru, wahi o Tekiona 33	Heni Tunewha.
14	Rangi Taputu (93-2735)	Waitara Hauauru, wahi o Tekiona 132	Tamarau.
15	Parata Matiu (93-2736)	Waitara Hauauru, wahi o Tekiona 133	Rawinia Matiu.
16	Parata Matiu (93-2734)	Waitara Hauauru, wahi o Tekiona 133	Te Kore.
17	Marei Kura (93-3043)	Katere	Heremaia Paora.
18	Marei Kura (93-3045)	Katere	Paki Taura.
19	Marei Kura (93-3046)	Katere	Honaro te Puni.
20	Marei Kura (93-3047)	Katere	Huriwaka Karaka.
21	Pukia (93-3161)	Kaupokonui	Hineuia.
22	Pukia (93-3167)	Waingongoro	Hineuia.
23	Hema (93-3172)	Puketi	Hemi Watene.
24	Tango Tamatea (93-3175)	Ngati-manu-hiakai, Tekiona 13, 41, 64, me Tekiona 65, Poraka Nama 15	Ngawaina.
25	Makawe (93-3176)	Ngati-manu-hiakai	Pokeri.
26	Here (93-3177)	Ngati-manu-hiakai	Parika Wai.
27	Makawe (93-3178)	Ngati-manu-hiakai	Karanga (Mangahau).
28	Maika te Wehi (93-3179)	Ngatihaua	Te Angi.
29	Whare Puha (93-3180)	Nga hea i Omaturangi	Te Mihi.
30	Whare Puha (93-3181)	Nga hea i Omaturangi	Ngawhango.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua	Te tangata kua mate.
31	Makawe Titokowaru (93-3182)	Ngati-manu-hiakai	Titokowaru.
32	Whare Puha (93-3183)	Ngati-manu-hiakai	Ngawhango.
33	Kaiwai (93-3184)	Ngati-manu-hiakai, Tekiona 41, 64, 65, me Tekiona 130, Poraka Nama 15	Te Poki Ngaone.
34	Erina te Aumamate (93-3186)	Turangi (Ngati-Rahiri Poraka, Nama 6)	Ngatau-e-waru.
35	Wairingiringi (93-3187)	Turangi (Ngati-Rahiri Poraka, Nama 6)	Teieti Wherokino.
36	Wairingiringi (93-3188)	Matarikoriko	Tuiti Kahutopa.
37	Komene (93-3185)	Ngati-manu-hiakai	Tuhina.
38	Te Kahui Kararehe (93-3123)	Ngati-haupoto	Tu te Ratapu.
39	Ramari Paraone (92-3029)	Oakura, tetahi wahi o te Town Belt	Mata Moetakainga.
40	Ramari Paraone (93-3030)	Oakura Nama 17 (tetahi wahi)	Mata Moetakainga.

TAKIWA O HAWERA.

41	Tohetaua (93-2751)	Hapotiki	Paruwai.
42	Whakaneke (93-2847)	Kaupokonui	Tahunaroa.
43	Whakaneke (93-2848)	Kaupokonui	Mataku Atea.
44	Rangi Pikitia (93-2757)	Ngati-hawe	Taringa.
45	Taotao (93-2974)	Ngati-haupoto	Te Wao.
46	Taotao (93-2975)	Ngati-haupoto	Ruri (Tamaiti).
47	Taotao (93-2976)	Ngati-haupoto	Tere.
48	Wiremu Paraone (93-2854)	Ngati-tuhckerangi	Matiu Waiwai.
49	Wai Whakamonu (93-2882)	Ngati-tu	Rangi Hawe.
50	Wai Whakamonu (93-2881)	Ngati-tu	Ruherei.
51	Wai Whakamonu (93-2880)	Ngati-tu	Te Whakangahi.
52	Wai Whakamonu (93-2879)	Ngati-tu	Karewa.
53	Rei Kahoe (93-2878)	Ngati-tu	Mate-awatea.
54	Noema Tawake-ariki (93-2856)	Ngati-tu	Ihakara te Tata.
55	Wari Tipene (93)2895)	Oeo, Tekiona 1, Poraka Nama 1, Wahanga Nama 14 me Wahanga Nama 20	Wari.
56	Wiremu Paraone (93-2852)	Opunake, Tekiona 6, Poraka Nama 14	Paora Ihimacra.
57	Wiremu Paraone (93-2853)	Opunake, Tekiona 8, Poraka Nama 13	Paora Ihimacra.
58	Ngarewa Kaipuke (93-3192)	Manubiakai	Waitutu Hinemoana.
59	Ngatai Rakaunui (93-3191)	Waiwherenui	Hinemanu.
60	Rewiri Ngatare (93-2997)	Te Ruaotemoko	Ruihi Takiara.
61	Ngaroimata Rangihaeata (93-2964)	Mokoia	Te Whiu.
62	Te Rama Papaka (93-3163)	Mokoia	Renga.
63	Rowiri Ngatare (93-3193)	Umutahi	Ruihi.
64	Karo Hotene (93-3277)	Tetahi wahi o Tekiona 39 o Waitara ki te Hauauru	Rakapa Pohe.
65	Karo Hotene (93-2376)	Tetahi wahi o Tekiona 76 o Tikorangi	Rakapa Pohe.
66	Karo Hotene (93-3275)	Tetahi wahi o Otaraoa Poraka	Rakapa Pohe.

TAKIWA O OPUNAKE.

67	Hinekino (93-3023)	Ngati-haupoto	Riria Kaho.
68	Hinekino (93-3022)	Ngati-haupoto	Rangi Muru Tuna.
69	Tuwataroa (93-2997)	Ngati-tara	Huirua.
70	Tuwataroa (93-3195)	Ngati-tuhckerangi	Rangi te Ihinga.

TAKIWA O NIU PAREMATA.

Tono kia wetekia te here.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.
1	Marea Tamati (J. 93-1330)	Tekiona 11, Poraka I., Waitara ki Runga Takiwa Ruuri.
2	Tipene Warihi (93-2898)	Wahanga 2, Tekiona 38, Waitara Hauauru.
3	Te Onetu Pihama me etahi atu (J. 93-1437)	Pukengahu Nama 3.

Tono kia whakaturia he Kai-tiaki.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te ingoa o te tangata e nobo mana kore ana.
1	Harena Piti Porutu (93-2721)	Ngati-rahiri	Wata Ropiha Paraone.
2	Rangipikitia (93-2756)	Hapotiki	Taringa.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ko nga tono katoa e mau i runga ake nei, mo nga poraka whenua i roto i nga takiwa o Opunake, o Hawera, ka whakanekehia atu ki Opunake, ki Hawera whakawa ai, a te wa e oti ai nga mahi a te Kooti i Niu Paremata.

"Te Ture Arai i nga Hoko Tahae 1881," me nga "Ture Whakatikatika 1888 me 1889, i Te Ture Arai Hoko Tahae, 1881."

Tari Kooti Whenua Maori,
Akarana, 20 Hepetema, 1893.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai, i runga i te mana o nga Ture kua whakahuatia i runga ake nei, hei whakarite hoki i nga tikanga o aua Ture, ka tu he Kooti Komihana, ki Kaihu, a te 13 o nga ra o Oketopa, 1893, hei uiui i nga ritenga o nga riiri o nga whenua e whakahuatia nei nga ingoa i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ko nga tangata katoa e whakaha ana ki aua riiri, me haere ki reira whakatu ai i a ratou whakaha.

NA MOAPEITI,
Kai-Rehita.

KUPU APITI.

ROTA 59, TAONE O NIROPOTA (NEWPORT).

93-93. He pukapuka hoko i tuhia i te 8 o nga ra o Hepetema, 1893, na John Harrison, o Aratapu (haawhe-kaihe), ki a William Cox, o Te Kopuru, Kapene Kaipuke.

TETAHI WAHI O ROTA 18, PARIHI O TATARARIKI.

93-94. He pukapuka hoko i tuhia i te 2 o nga ra o Hepetema, 1893, na Ngahiraka, o Te Kopuru, Kaipara, ki a Richard Doyle, o Te Kopuru, Kaipara, Kanuru.

PUKEPUKERAU.

93-95. He pukapuka hoko i tuhia i te 26 o nga ra o Akuhata, 1893, na Hare Tutawaka, Huirua Rotobiko Tawatawhiti, Heni Hare Tutawaka o Tangihua, Kaipara, ki a Richard Cossill, o Tangihua (haawhe-kaihe).

Kooti kua whakanekehia.

Tari Kooti Whenua Maori,
Poneke, 27 Hepetema, 1893.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ko te Kooti i panuitia nei ka tu ki Waipawa, a te 3 o nga ra o Oketopa, ki te whakawa tuarua i Ngapaeruru Poraka, kua whakanekehia atu ki te 6 o nga ra o taua marama ano, o Oketopa, 1893, ki Waipawa ano.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

Te Makarini Scholarships, e tukua ana i te Karote Maori, Haaki Pei.

ETORU nga *scholarships* hei whakataetaenga ma nga tamariki Maori e tukua ana i ia tau, e £35 nga moni mo te *scholarship* kotahi, a e rua hoki tau e puta atu ana, ka mutu. Kotahi o aua *scholarship* ka kiia ko te *senior scholarship*, e tuwhera ana ki nga tamariki Maori katoa e iti iho ana o ratou tau i te tekau ma ono i te ra whakamutunga o te marama i mua atu o te ra i whakaritea mo te uiuinga matauranga; ko era atu *scholarship* e rua he *junior scholarships*, e tuwhera ana ki nga tamariki Maori katoa e iti iho ana o ratou tau i te tekau ma rima i te ra whakamutunga o te marama i mua atu o te ra i whakaritea mo te uiuinga matauranga, ara ki nga tamariki Kahore ano kia tae ki Te Aute, ki Tipene ranei kura ai, a e whakaarohia ana hoki e te Kai-tiroiro Kura Maori i hono tonu to ratou haere ki te kura i roto i nga marama tekau ma rua i mua atu o te uiuinga matauranga. Ko te *senior scholarship* hei whakataetaenga ma nga tamariki Maori, a e tukua ana i raro i nga tikanga kua whakataketoria e nga Kai-tiaki o nga moni mo te Makarini *scholarships*, kua oti te ta ki roto ki "Nga Kupu Tohutou mo nga Kura Maori, 1893." Ko nga tamariki e uru ana ki te uiuinga matauranga mo nga *junior scholarships*, ara, ma nga tamariki iti iho nga tau, ka uiuia to ratou matauranga ki nga mea kua oti te whakatu i roto i "Nga Kupu Tohutou mo nga Kura Maori, 1893," mo te Tuunga Matauranga Tuawha (Standard IV.). Engari ko nga kupu patai ka tuhia hei whakahokinga ma ratou ka pakeke atu i era e patua ano i roto i nga uiuinga matauranga i raro i nga Tuunga Matauranga. Ka tu taua uiuinga matauranga ki nga wahi e mohiotia ana e pai ana hei haerenga atu mo nga tamariki a te 18 me te 19 o nga ra o Tihema, 1893.

Ko nga tamariki e mea ana kia uiuia to ratou matauranga, me tuku pukapuka atu ki te Kai-tiroiro Kura, i te Tari o nga Kura i Poneke, whakaatu i to ratou hiahia kia haere atu ratou ki te uiuinga matauranga, me tuku atu ranei ki te Kaiwhakaako o ta ratou Kura, mana e tuku mai. Ko taua whakaaturanga me tuku mai i roto i te meera i mua atu o te 31 o nga ra o Oketopa, e haere ake nei.

Ko nga kape o nga pukapuka whakaatu i nga tikanga kua whakataketoria e nga Kai-tiaki me te ahua o te pukapuka e meingatia ana kia tuhia e te tamaiti e mea ana kia uiuia tona matauranga, kei nga Kai-whakaako o nga Kura

Maori, nga Kura nohoanga tamariki, nga Hekeretari o nga Kura Poata, me te Hekeretari o nga Kura e takoto ana, a me tonu atu ki a ratou.

NA TE POPI,
(JAMES H. POPE.)

Kai-tiroiro i nga Kura Maori.

Poneke, te 25 o nga ra o Aperira, 1893.

"Ture (Whakamana Take) Whenua Maori, 1892."

NOTIEME kua whai mana te Kooti inaianei ki te uiui i nga tikanga o nga tonu whakawa take paanga ki te whenua i raro i te Ture i runga ake nei, he panuitanga tenei kia mohio te hunga katoa e whai tikanga ana ki nga keehi pera kua oti te perehi ki roto ki te Nama 51, o te *Kahiti o Niu Tireni*, o te 24 o nga ra o Nowema, 1892, kei te 420 o nga wharangi, nga "Huarahi Whakahaere" kua oti te whakatakoto i raro i te Ture kua whakahuatia i runga ake nei.

Ko nga pukapuka tonu katoa me nga moni utu kua oti te whakarite hei utunga, me tuku mai i te tuatahi tonu ki te Kai-Rehita o te Kooti Whenua Maori, i Poneke. Ko nga tangata e hiahia ana ki etahi kape o nga Huarahi Whakahaere me tonu atu ki nga Kai-Rehita o te Kooti i nga takiwa o nga Kai-Rehita, kei a ratou hoki nga kape.

I tuhia i tenei te 29 o nga ra o Nowema, 1892.

NA H. P. REWI,
Tumuaki Kai-whakawa.

PANUITANGA.

Tari Kooti Whenua Maori,
Foneke, 17 Hurac, 1893.

HE tonu tenei ki nga tangata Maori katoa e whai mahi ana, tikanga ana ranei hei tukunga mai ki te aroaro o te Kooti kia tere ta ratou tuku mai i a ratou pukapuka tonu inaianei. Ko te tikanga hoki a nga Maori he tatari kia kite ra ano ratou i nga Panui o nga Kooti meake ka tu, katahi ano ka tuku mai i a ratou pukapuka tonu, na reira tae rawa mai aua tonu kua pahure ke te wa e ahei ai te Panui ki roto ki te *Kahiti*, ki nga *Kahiti* ranei mo aua Kooti.

Heoi ko te tikanga kia rite kau ano te whakaaro o te tangata Maori, o nga tangata Maori ranei, kia tukua mai tetahi mahi, pukapuka tonu ranei ki te Kooti, hei reira tonu ano ka tuku mai i taua mahi, pukapuka, tonu ranei ki te Kooti takoto ai; mo te tae rawa ake ki te wa e whakaritea ai kia tu he Kooti ki tetahi wahi, ka ahei nga keehi mo tera Kooti te whakauru ki roto ki te *Kahiti* i te wa e tika ana.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

PANUITANGA.

Te Tari mo nga Tikanga o te Ture,
Poneke, 2 Pepuere, 1893.

HE maha nga pupapuka a nga tangata Maori e tae mai ki te Tari nei, otia ko te ingoa kau o te kainga i tuhia ki roto, ko te ingoa nui o te takiwa kahore tonu i tuhia ki roto, engari ki te tuhi mai te tangata Maori i tana pukapuka ki te Kawanatanga me tuhi te ingoa o tana kainga me te ingoa ano hoki o te poutapeta e tutata ana ki taua kainga ki roto ki tana pukapuka, mehemea ka penetia ka haere tika atu te kupu whakahoki ki a ia.

NA TE HETERETINI.

PANUITANGA.

Tari Kooti Whenua Maori,
Poneke, 1 Mei, 1893.

HE panuitanga tenei kia mohio te katoa, he maha nga pukapuka tonu kia whakaputaina he pukapuka whakamananga wira, he pukapuka whakamana ranei i nga tikanga whakahaere o nga wira, kua tae mai ki tenei Tari, a kahore ano kia tae mai he pukapuka arai mo aua tonu Heoi e kore e ahei te whakahaere te whakarite ranei a te Kooti i nga tikanga o aua tonu, na te mea hoki kahore i tukua tahitia mai e nga Kai-tonu nga pukapuka whakapuaki kupu, ki tuturu pono, pera me era kua whakaaturia i te Kupu Apiti, ki nga Ritenga Whakahaere i apititia atu nei ki nga Ritenga Whakahaere mo nga mahi o te Kooti Whenua Maori, ara pera me nga ahua pukapuka Nama 46 me Nama 47, mo nga pukapuka whakamananga wira, mo nga ahua pukapuka Nama 49 me Nama 50, mo nga pukapuka whakamana i nga tikanga whakahaere wira (Tirohia nga Ritenga Whakahaere Apiti).

Na ko nga tangata kua tuku pukapuka tonu pera mai, e tuku pukapuka tonu pera mai ranei a muri ake nei me mahara ratou ki te tuku mai i aua pukapuka pera, ara kia tika ta ratou tuku mai i nga pukapuka tonu kia ahei ai te whakahaere a te Kooti i a ratou tonu.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

“Te Ture Kooti Whenua Maori, 1886,” me nga Ture Whakaitikatika.

Tari Kooti Whenua Maori, Ponoke.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti ki Panutana Nota, a te 20 o nga ra o Oketopa, 1893, ki te whakawa ki te uiui hoki i te tikanga o te tono e mau i te Kupu Apiti i raro nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata iho ina watea etahi atu o ona raruraru.

I tuhia i tenei te 28 o nga ra o Hепetema, 1893.

NA ETIKA,
Kai-Rohita.

KUPU APITI.

Tono whakawa take paanga.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Nga rohe.
1	Marakāia Tawaroa me tetahi atu (93-3284)	Mangatainoka M	Ko nga rohe ki te taha ki te Raki whaka-te-Rawhiti ko Mangatainoka L, 65500 nga ringiki; ki te taha ki te Raki whaka-te-Hauauru, he raina, timata atu i Pukemaui, tae atu ki Kaiparoro, ka rere atu ki Te Apiti, ara ki te rohe o Kaihinu Nama 2; ki te taha ki te Tonga, ko Te Kukapu, Makakahi ranei, he awa.

“TURE WHAKATAU RAHUI O TE PAI-HAUAUURU, 1892.”

Rahui hei rihi i runga i te tikanga tonu-a-pukapuka.

HE whakaaturanga tenei na te Kai-tiaki mo te Katoa kia mohiotia ai tere ka tangohia o te Tari o te Kai-tiaki mo te Katoa i Ponoke nga tonu-a-pukapuka e tukua mai ana tae atu ki te 5 o nga haora i te awatea o te Paraire te 27 o nga ra o Oketopa, 1893, mo nga rihi i raro i nga tikanga o “Te Ture Whakatau Rahui o te Pai-Hauauru, 1892,” me nga ritenga whakahaere o te 13 o nga ra o Pepuere, 1893, i perehitia nei ki te *New Zealand Gazette* i te 23 o nga ra o Pepuere, 1893, me te Kahiti ano hoki i te 23 o nga ra o Pepuere, 1893, mo nga rahui e whakahuatia ana i raro iho nei, e mau na te nama o nga Rota, i runga i nga tikanga ka whakaaturia i raro iho nei:—

Nama o te Rota.	Tekiona.	Poraka.	Takiwa Ruuri.	Nga eka.	Te utu rooi i karangatia mo te eka.	Te huinga o te utu reti mo te tau.
1	1	10	Opunake	130 0 0	0 1 6	10 8 6
2	2	10	“	132 0 0	0 1 6	11 8 0
3	10	10	“	146 0 0	0 1 6	10 10 0
4	11	10	“	337 0 0	0 1 6	25 5 6
5	12	10	“	139 0 0	0 1 6	10 8 6
6	87	11	“	200 0 0	0 1 6	15 0 0
7	27	14	“	150 0 0	0 2 3	18 15 0
8	28	14	“	143 0 14	0 2 6	17 17 8
9	17	6	“	155 0 0	0 1 0	7 15 0
10	18	2	“	72 2 0	0 1 6	5 8 9
11	Wawahanga 2 o 19	2	“	99 0 0	0 1 6	7 8 6
12	20	2	“	99 0 0	0 1 6	7 8 6
13	Wawahanga 1 o 23	2	“	80 0 0	0 1 4	5 6 8
14	Wawahanga 2 o 24	2	“	100 2 0	0 1 3	6 5 8
15	25	2	“	50 0 0	0 1 0	2 10 0
16	26	2	“	99 0 0	0 1 0	4 19 0
17	Wawahanga 1 o 41	2	“	162 2 0	0 1 4	10 16 8
18	Wawahanga 1 o 40	2	“	98 0 0	0 1 4	6 10 8
19	39	2	“	49 2 0	0 1 5	3 10 2
20	38	2	“	40 0 0	0 1 5	2 16 8
21	Wawahanga 2 o 37	2	“	139 0 0	0 1 5	9 16 11
22	Wawahanga 2 o 36	2	“	170 2 0	0 1 6	12 15 9
23	Wawahanga 3 o 36	2	“	172 2 0	0 1 6	12 18 9
24	Wawahanga 2 o 7	3	“	66 2 0	0 1 2	3 17 7
25	Wawahanga 1 o 5	3	“	249 0 0	0 1 2	14 10 6
26	Wawahanga 2 o 5	3	“	249 0 0	0 1 2	14 10 6
27	Wawahanga 1 o 4	3	“	198 2 0	0 1 2	11 11 7
28	Wawahanga 2 o 4	3	“	198 2 0	0 1 2	11 11 7
29	Wawahanga 2 o 3	3	“	150 0 0	0 1 3	9 7 6
30	121	1	“	15 0 0	0 2 6	1 17 6
31	Wawahanga 2 o 1	1	“	120 0 0	0 2 0	12 0 0
32	Wawahanga 1 o 42	2	“	204 0 0	0 1 6	15 6 0
33	Wawahanga 2 o 42	2	“	204 0 0	0 1 4	13 12 0
34	Wawahanga 3 o 42	2	“	204 0 0	0 1 4	13 12 0
35	Wawahanga 1 o 2	3	“	241 0 0	0 1 2	14 1 2
36	Wawahanga 2 o 2	3	“	241 0 0	0 1 2	14 1 2
37	Wawahanga 1 o 118	1	Taone-hipi o Rahotu	0 1 0	...	5 0 0
38	Wawahanga 2 o 118	1	“	0 1 0	...	3 0 0
39	Wawahanga 3 o 118	1	“	0 1 0	...	2 0 0
40	Wawahanga 4 o 118	1	“	0 1 0	...	2 0 0
41	Wawahanga 5 o 118	1	“	0 1 0	...	1 10 0
42	Wawahanga 1 o 123	1	“	0 1 0	...	3 0 0
43	Wawahanga 2 o 123	1	“	0 1 0	...	1 0 0
44	Wawahanga 3 o 123	1	“	0 1 0	...	1 0 0
45	Wawahanga 4 o 123	1	“	0 1 0	...	1 10 0
46	Wawahanga 5 o 123	1	“	0 1 0	...	1 10 0
47	Wawahanga 1 o 124	1	“	0 2 0	...	2 0 0
48	1	14	Cape	179 0 0	0 1 2	10 18 10
49	2	14	“	138 2 0	0 1 2	8 1 7
50	3	14	“	163 2 0	0 1 2	9 10 9
51	4	14	“	131 2 0	0 1 2	7 13 5
52	5	14	“	79 0 0	0 1 2	4 12 2
53	Wahi o 4	5	“	105 0 0	0 2 6	13 2 6
54	148 me 149	...	Oakura Cape	65 3 0	0 0 9	2 9 4
55	Wahi o 14	11	Waitara	505 0 0	0 0 4	8 8 4
56	123	...	Oakura Cape	51 0 0	0 0 9	1 18 3
57	129	...	“	50 3 0	0 0 9	1 18 3
58	137 me 141	...	“	71 0 0	0 0 6	1 15 6
59	151 me 152	...	“	95 0 0	0 0 6	2 7 5
60	I me tetahi wahi o 184	...	Huirangi	46 0 0	0 5 0	11 10 0
61	2	9	Opaku	75 0 0	0 1 0	3 15 0
62	1	5	Huroa	200 0 0	0 2 0	20 0 0
63	12	6	“	196 0 28	0 2 0	19 12 6
64	24	3	Wairoa	35 0 0	0 3 0	5 5 0
65	16	11	“	37 3 0	0 6 0	11 6 6
66	Wawahanga 1 o 149	4	Waimate	40 2 0	0 8 0	16 4 0
67	133	4	“	5 1 0	0 9 0	2 7 3
68	38	10	Opunake	133 0 0	0 1 6	9 10 6

KO TE KAHITI O NIU TIRENI.

Ko nga tau e whakaaetia ana mo ia rihi mo ia rihi e rua tekau-ma-tahi nga tau, timata mai i te ra i kiia ai te kai-tuku tono-a-pukapuka he kai-tango rihi ia.

Ka ahei te rihi pera te whakahou tonu i ia rua tekau-ma-tahi tau, i ia rua-tekau-ma-tahi tau, i runga i nga tikanga kua whakatakotoria i roto i taua Ture.

Ko te utu reti, me utu whakamua mai te hawhe, i ia ono marama.

Ko nga tono-a-pukapuka katoa me kuhu ki roto ki tetahi kawa pukapuka ka hiiri ai, ka tuku atu ai ki te Kai-tiaki mo te Katoa i Poneke, me penei te tuhinga ki waho o taua kawa pukapuka ara: "Whakataua Rahui o te Tari Hanauru." Tono-a-pukapuka mo te Rihi o Rota Nama, i panuitia na i roto i te Niupepa, i perehitia, i te o nga ra o 1893.

Ka ahei te tono kawa pukapuka hei tukunga mai i ruuga i tana tikanga, ahua tono-a-pukapuka, ki-tuturu hoki kua oti nei aua ahua te perehi, i nga Rangatira o nga Poutapeta i Opunake, Manahaia, Normanby, Waitotara, Waverley, Stratford, Waitara, Okato, me Puniho; me nga Kai-whakahaere hoki o te Kai-tiaki mo te Katoa i Hawea me Patea; i te Tari hoki o Te Renata, Kai-whakahaere Rahui Maori, i Niu Paremata; me te Tari o te Kai-tiaki mo te Katoa i Poneke.

Ki te hiahia tetahi tangata ki te tuku tono-a-pukapuka mo nga Rota maha atu i te kotahi, me motu-ke te tono-a-pukapuka mo ia Rota mo ia Rota, me motu-ke hoki te ki-tuturu mo ia o aua pihi, i meingatia kia mahia i raro i nga tikanga o te rima-tekau o nga tekiona o te Kupu Apati ki taua Ture.

A me tuku mai hoki i roto i ia tono-a-pukapuka nga utu reti mo nga marama e ono, o nga utu reti, i karangatia e te kai-tono, nga moni e £3 3s. hei utu mo te mahinga i te rihi me te rehitatanga, me nga utu mo nga Pane Kuini mo te rihi mo te tauira hoki. Ka pai te tuku mai i nga tieke kua oti nei te maaka e te Peeke (me whakauru ki roto ki nga tieke te utu Peeke mo te tiinitanga) nga ota moni o te Poutapeta ranei.

Ka tulua atu he pukapuka e te Kai-tiaki mo te Katoa ki nga kai-tuku tono a pukapuka i mana nei a ratou tono, hei whakaatu atu ki a ratou kua whakaaetia a ratou tono, a i roto i nga ra e toru-tekau i muri iho i te tukunga atu o te pukapuka whakaatu, he mea ata rehita i tukua atu ai i roto i te Tino Poutapeta i Poneke ki te kainga i whakaaturia e te kai-tuku tono-a-pukapuka, me tuhi takitoru e ratou nga rihi.

Ko nga reiti me nga taake e tau nei kia utua mo aua whenua i muri mai i te 30 o nga ra o Hepetema, 1893, ma te kai-tango rihi ena e utu.

Ko ia tono-a-pukapuka, ia tono-a-pukapuka kaore nei i rite te moni i whakahuatia i roto ki te moni utu reti i karangatia, ka mana-kore e kore rawa e taca te whakaae atu, e kore hoki e taca te whakaae te tono-a-pukapuka mehemea e puare noa ana to kawa, mehemea hoki kahore i tukua tahitia mai me taua tono te ki-tuturu i runge i te ture tikanga i meingatia nei kia mahia i raro i nga tikanga o te rima-tekau o nga tekiona o taua Ture, me te tuku tahi mai ano hoki i nga utu reti mo nga marama e ono, me nga moni e £3 3s. kua kiia i mua ake nei.

Mehemea ka rite te moni i whakaaturia e tetahi kai-tuku tono-a-pukapuka i neke ake tona utu i te etahi, ka nui ake ranei tona utu i te utu reti i karangatia ra, ka kiia ko te kai-tango rihi ia, a ka tika kia riro i a ia te whenua iua ka oti e ia te tuhi takitoru i te rihi, a ka oti hoki i a ia te whakarite era atu tikanga katoa e pa ana ki taua rihi e tika nei i runga i te ture tikanga kia mahia.

Mehemea e rite tahi ana te utu reti e whakaaturia ana e nga kai-tuku tono-a-pukapuka tokorua, maha atu ranei, me te neke ake hoki o taua utu i te utu i whakaaturia e etahi, hei reira ina ka oti te tifiro nga tono-a-pukapuka katoa, me ata whakatau te tangata mona te rihi e te Kai-tiaki mo te Katoa i runga i te ritenga maaka rota, i runga i te ara e whakaaro ai ia e tika ana.

Ko nga moni tamana me nga moni hei utu i te mahinga o te rihi e tukua mai ana e nga kai-tuku tono-a-pukapuka kaore nei i mana a ratou tono, ka whakalokkia atu ki a ratou ina tonoa mai e ratou.

Mehemea e kore te tangata kua kiia nei he kai-tango rihi ia e tuhi i tona rihi i roto i nga ra e toru-tekau i muri iho i te taenga atu o te tono ki ia kia pera, hei reira ka riro whakarere atu taua moni tamana me nga moni e £3 3s. kua kiia i mua ake nei ki te Kai-tiaki mo te Katoa, a ka tino mutu, ka tino kore rawa atu hoki tona mana tono i te rihi pera.

Ko te rihi me nga tikanga o taua rihi hei tuhinga ma te kai-tuku tono-a-pukapuka i tika nei ia raua ko te Kai-tiaki mo te Katoa kua oti te whakaatu i roto i aua ritenga whakahaere kua whakahuatia i runga ake nei, otiia e pupuri ana te Kai-tiaki mo te Katoa i te mana ki a ia e ahei ai ia te whakarere ke i etahi kupu i runga i tana e whakaaro ai e tika ana.

He mea pai kia tifiro ki te Ture me nga ritenga whakahaere kua whakahuatia i mua ake nei, te luuga e mea ana ki te tuku tono-a-pukapuka mai, ka kiia hoki he wahi ano taua Ture me aua ritenga whakahaere no tenei panui.

Mehemea i runga i etahi tikanga pehea ranei e kore te Kai-tiaki mo te Katoa e ahei te tuku rihi mo tetahi o nga whenua kua whakahuatia i mua ake nei, e kore te tangata i tika nei tona tono-a-pukapuka e whai mana ki te tono utu whakaora, utu pehea ranei.

E whakaarohia ana kua whakaaturia tikatia nga eka o ia Rota o ia Rota i roto i te rarangi whenua i mua ake nei, otiia mehemea i iti iho nga eka i nga eka i whakaaturia ra, e tau ana kia tango rihi te kai-tuku tono-a-pukapuka i tika nei ia mo te whenua i iti iho nei nga eka i roto, a e kore hoki e whakaaetia he tukunga iho, he moni whakarite ranei.

Mehemea e rahi ake ana nga eka o tetahi Rota i nga eka i whakaaturia i roto i taua rarangi whenua, e pupuri ana te Kai-tiaki mo te Katoa i te mana, mo te tuhi pukapuka whakaatu atu ki te kai-tuku tono-a-pukapuka mo te whakakore i taua kupu whakaaetanga, engari ia e kore te tangata pera e whai mana ki te tono utu whakaora, utu pehea ranei.

Ka kiia tenei panui he wahi no tetahi kupu whakaaetanga mo te tuku rihi mo te Rota i roto i taua rarangi whenua kua kiia i mua ake nei ki te kai-tuku tono-a-pukapuka i tika nei ia.

Te Tari o te Kai-tiaki mo te Katoa, Poneke, Hepetema 27, 1893.

NA TE WAPUTANA,
J. K. WARBURTON,
Kai-tiaki mo te Katoa.

I taia i runga i te Mana o te Kawanatanga o Niu Tireni, e HANUERA KOHITARE, Kai-ta a te Kawanatanga, Poneke.